בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תע"א

פרשת
בהעלותך
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **בְּהַעֲלֹתְךָ**, שהיא **פרשה המאירה לכל פרשיות התורה!**

הרי אנחנו יודעים, שבמנורה שהכהן הדליק, היה קנה אמצעי, שכל הנרות של המנורה האירו לעברה, וכמ"ש: **"אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת"** - משני צדדי הקנה האמצעי היו ששה נרות, וכולם האירו ופנו אל הנר האמצעי - שהוא היה מאיר לכולם[א].

וזוהי פרשת השבוע, שהיא נקראת **"פְּנֵי הַמְּנוֹרָה"** - היא הנר האמצעי שמאיר לכל פרשיות התורה!

והנה, לפרשה הזאת, רבינו ז"ל קבע תורה שלימה - **ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן כ"א**, ולא לחינם נקבעה תורה זו דווקא לסימן **כ"א**, ולפני כן נקדים ונאמר: הסימנים שבספר 'ליקוטי־מוהר"ן' - אינם דבר של מה-בכך, ומובן לכל אחד, שבספרו הקדוש של רבינו ז"ל, שאמר (חיי מוהר"ן, סימן שמו) שהוא 'אתחלתא דגאולה', יש בו "סדר מן השמים", ובכל תורה יש כוונה מיוחדת מדוע היא מספר של אותה תורה.

והעניין הזה מובא עוד בהרבה ספרים, וביותר גבי הסימנים של ה'שולחן־ערוך', שלא לחינם נקבע כל סימן ב'שולחן־ערוך' דווקא כאותו המספר, כי גם בכל העניינים האלו יש כוונה עליונה, ואם

א. כלשון רש"י שם: **'יָאִירוּ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת - ששה שעל ששת הקנים, שלשת המזרחיים פונים למול האמצעי הפתילות שבהן, וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי'.**

אדם מתבונן בזה היטב, יכול לראות דברים נפלאים, וכמו שאומר רבינו בפירוש (ליקו"מ ח"א סי' רפא): **'אֲפִלּוּ אָדָם פָּשׁוּט אִם יֵשֵׁב עַצְמוֹ עַל הַסֵּפֶר, וְיִסְתַּכֵּל עַל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה... וְיכוֹלִין לִרְאוֹת בְּהַסֵּפֶר מָה שֶׁבַּעַל הַמְּחַבֵּר לֹא כִּוֵּן לְזֶה כְּלָל'**; זאת אומרת, אדם מסתכל ב'שולחן־ערוך', ומתבונן במספרי סימנים, והוא מקבל איזו התעוררות ורמז מהמספר של הסימן, והוא תוהה: 'וכי באמת זו היתה הכוונה של מרן ה"בית־יוסף" כשהוא חיבר את זה?' - אומר רבינו: זה לא מוכרח להיות... אלא סיבבו מן השמים שבהתבוננותו יראה האדם דברים נפלאים שפותחים לנו את העיניים להבין דברים נפלאים, ומהיכן נובעים הלימודים האלו.

ואכן, מובא בזה כמה דוגמאות על רמזים נפלאים שמונחים בסימנים מסוימים ב'שולחן־ערוך', ומלבד מה שמובא בפירוש - הרי כל אחד ואחד בעצמו יכול לזכות לראות את זה **'כְּפוּם מַה דְּמִשַּׁעֵר בְּלִבֵּהּ'**; ואם אדם יש לו איזו הבנה בעניינים אלו, והוא בקי קצת במספרים כאלו, הוא יכול להוציא לעצמו רמזים נפלאים מזה, ואם אכן מאיר לו איזו הבנה בזה - אל יחשוב שזה סתם, **זה מן השמים! אם קיבלת איזה רמז בזה - מן השמים הוא!**

ודבר זה מובא בזוהר הקדוש, ומוסבר בדברי הרה"ק מרופשיץ זי"ע (זרע־קודש, פרשת במדבר) על הפסוק (שה"ש ז, ה) **"עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן"**, שאחד מן הפירושים בזה, העיניים של אדם יכולים להיות **'בְּרֵכוֹת'** - לשון "ברכה", **'בְּחֶשְׁבּוֹן'** קדוש, שהנה אתה רואה איזה מספר, ואתה מתעורר מהמספר הזה לעבודת השם! **ראית איזה מספר, וזה 'צלצל' בתוכך איזו התעוררות - זה מן השמים!**

וכך מסופר על הרבה צדיקים, שבכל מספר שהיו רואים - היתה אצלם התעוררות חדשה, למשל: הסתכלו על השעון, וראו בו רמזים והתעוררות נפלאה, ובפרט בשעונים של זמנינו (דיגיטלי), שעליו מופיעים המספרים, ובכל מספר שצדיקים היו מתבוננים - היו מתעוררים מאד לעבודת השם, **ממש מכל מספר!** מתבוננים בשעון, רואים שהשעה כך וכך, ומקבלים התעוררות נפלאה... מסתכלים במספר הרישוי של הרכב - ומתעוררים מזה לעבודת השם!

ואכן, זה לא דבר 'כללי', כלומר: לא יכולים לומר בכלליות את העניינים האלו של המספרים, אלא זה דבר פרטי השייך לכל אחד ואחד כפי ענייננו, אבל צריכים לדעת **שיש לזה מקור**, זאת אומרת: זה בסדר גמור לקחת רמזים ממספרים...

כי אדם עלול לטעות ולחשוב: 'אולי אני סתם מדמיין לעצמי דברים? אולי כשאני חושב את ענייני המספרים זה סתם דמיונות?'... **לא ולא! זה לא דמיונות!**

ניתן דוגמא: אתה נוהג ברכב, ועל מספר־הרכב שלפניך ישנו מספר, וזה

לא סתם **'מופיע'** לפניך, זה צועק אליך: **תסתכל מה כתוב פה!** למשל: כתובים שם מספרים כמו **26** או **91**, וזה צועק לך התעוררות לרמזים הקדושים שמונחים בזה - "זה אומר לי משהו"...

וכאמור, אצל כל אחד זה כפי עניינו, ולא יכולים לדמות אחד לשני בזה, כל אחד מוציא לעצמו רמזים קדושים ממה שהוא רואה.

וכן הוא כשאדם מסתפק באיזה ענין, ורבינו אומר בספר־המידות (אות דעת, סימן יד): **'כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּאֵיזֶה דָּבָר, יִפְתַּח סֵפֶר וְיָבִין אֵיךְ לְהִתְנַהֵג'**; ולכאורה לא מובן, מה הוא יראה בספר? וכי הספר ידבר בדיוק מהבעיה שלו?... אך זו הכוונה: **הנה פתחת את הספר בדיוק בדף הזה, ולא סתם זה דווקא במספר הזה ובסימן הזה - יש בזה חשבון! ומן החשבון הזה אתה לוקח התעוררות לעבודת השם!**

וכך מתקיים: **"עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן"** - העיניים שלך מקבלות ברכה מהחשבון שראית!

ועל־כן, בוודאי שבספרו הקדוש של רבינו - **'ליקוטי־מוהר"ן'**, מונחים כוונות גדולות בכל סימן וסימן, ואם־כן שׂוּמָה עלינו להתבונן באלו הרמזים, ולקחת מהם לימודים לעובדא ולמעשה:

ועתה אנחנו מדברים מן התורה של פרשת השבוע, שנקראת **"בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת"**, והיא תורה **כ"א**, והמספר הזה מֻכָּר לנו מתורה ו' בליקוטי־מוהר"ן, ששם אומר רבינו, שיש שֵׁם של תשובה - שם **אהי"ה**, שפירושו: **'אֶנָא זָמִין לְמֶהֱוֵי'** - אני מוכן להיות! איפה הייתי עד עכשיו? רק הקב"ה יודע ואני יודע... באיזה תהום הייתי, באיזה בור־שחת... אבל **'אֶנָא זָמִין לְמֶהֱוֵי'** - אני רוצה מעכשיו! מהרגע הזה אני רוצה להתחיל!

זהו עניינו של שם **אהי"ה**, שהוא עולה כמנין **כ"א**, שאדם זוכה לקבל התעוררות לתשובה, ופתאום הוא מקבל סייעתא דשמיא על השם הקדוש **אהי"ה** - השם של תשובה.

וזה הרמז במספר התורה הזאת - תורה **כ"א**, כמניין שם **אהי"ה**, כי בתורה זו מונח הסוד איך אדם יזכה להגיע לתשובה אמיתית.

מוהרא"ש אמר לנו, שבתחילת התקרבותו לרבינו ז"ל, התורה הזאת היתה ה"**מורה־דרך**" שלו; בתורה זו, מגלה רבינו את ענין **קדושת שבעת הנרות**, שעל־ידי־זה אדם יכול לזכות ל"**שפע אלקי**", מה זה "שפע אלקי"[ב]? שהמוח של אדם יתחיל להאיר! זה נקרא שהמוח זוכה לקבל "שפע אלקי".

כי מה אדם מחפש בחיים? אנחנו

ב. אדם שומע "שפע אלקי", הוא מיד מפרש את זה לשפע-גשמי - "יהיו לי כיסים מלאים של כסף"... ואכן זה גם שפע-גשמי, למה? כי שפע-גשמי תלוי ג"כ בשפע-רוחני, אז זה בסדר לחשוב ככה...

מחפשים בחיים טיפה של אור! אדם כ"כ משתוקק 'שיאיר לי! אני מרגיש עצמי שרוי בתוך חושך מוחלט, אני אפילו לא רואה אור בקצה המנהרה... אני לא מבין מה יהיה איתי... הלוואי הייתי רואה איזו טיפה של אור בקצה המנהרה'...

בדרך־כלל, אדם שנכנס למנהרה, הוא יודע בערך כמה ק"מ היא, וממילא יודע מתי כבר יגיע אל קצה המנהרה, וישנן מנהרות קטנות - וישנן גדולות יותר, וטבע של אדם שהוא מחכה אל האור... יש בני־אדם שיש להם פחד מלהיות במנהרה, ומחכים כבר לצאת ממנה... ואכן יש מנהרות מאד ארוכות (בפרט בחו"ל), ואדם רק מחכה "איפה הסוף?"... ותכף כשהוא רואה איזה בקצה המנהרה - הוא כ"כ שמח, ויוצא בזריזות... אף־אחד לא רוצה להישאר במנהרה כל הזמן... יוצא...

הכלל, אדם מחפש בחיים שלו איזה **'אור'**, ובאמת כך מתחילה התורה הקדושה... פותחים את החומש, ולומדים את הפסוקים הראשונים של התורה, ומתחילים: **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"** - הקב"ה ברא שמים וארץ. ובתוך מילת "בראשית" כבר מונח את הכל, כי "בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם" (אבות ה, א) - אלו תשעת הפעמים שכתוב בתחילת פרשת בראשית **"וַיֹּאמֶר"** בעניין בריאת העולם, וכן מילת **"בְּרֵאשִׁית"**, שאומרים חכמינו הקדושים (ר"ה לב.) שהיא ג"כ נקראת **'מאמר'**, ונקרא **"מאמר סתום"** (רבינו מביא את זה בליקו"מ ח"ב סי' י"ב), כי לא כתוב **"'ויאמר' אלקים יהי שמים וארץ"**, אלא **"'בראשית' ברא אלקים את השמים ואת הארץ"**, ולכן נקרא **"מאמר סתום"**, ואומר רבינו שמונח בזה סודות נוראים (לא לחינם ה'תיקוני זוהר' הוא ספר שלם רק על הפסוק הזה), **והפירוש של "מאמר סתום"** היינו שאלקותו יתברך מלובשת בכל הדברים שבעולם, ואפילו אם לא רואים אותו ממש, ולא שומעים את הקול - אין ענין של **"וַיֹּאמֶר"**, וזה ממש **"סתום"**, גם שם יש אלקות!

זהו הפסוק הראשון של התורה.

אח"כ מגיע הפסוק השני [הולכים מ**"מאמר סתום"** - המדרגה הכי עליונה, אל המדרגה הכי תחתונה]: **"וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם"** - זה ממש כמו שירדנו "מאיגרא רמא לבירא עמיקתא"... היינו ב"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שנקרא "מאמר הסתום" - גילוי אלקות, עד שבו מונחים **שבעים תיקוני זוהר** [רבינו אומר שבספר תיקוני זוהר מונחים כל הסודות של כל העולם...], והנה בפסוק השני יורדים מכל זה - **"וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם"**... מה זה **'תֹהוּ וָבֹהוּ'**? המדרגות הכי תחתונות... ולא צריכים על זה הרבה פירושים - אדם יודע היטב מה זה **'תֹהוּ וָבֹהוּ'**... הוא מרגיש עצמו לפעמים בתוך **'תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם'** - הוא ממש מרגיש חושך בחיים שלו, ולא

יודע מה יהיה אתו... והפסוק מיד מגלה את התיקון: **'וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם'** - אומר רבינו שזה סובב על הספרים הקדושים, שהם מלמדים אותנו איך להחזיק מעמד.

והנה, היכן כתוב ה**"וַיֹּאמֶר"** הראשון? אמנם גם **'בראשית'** היא 'מאמר', אבל היכן כתוב לראשונה המילה **"וַיֹּאמֶר"** - שזה כבר **'מאמר גלוי'** לעומת "בראשית" שהיא **'מאמר סתום'**? על זה מגיע הפסוק השלישי של התורה: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - הקב"ה אמר שיהיה אור!

איך מבינים את הפסוק הזה בפשטות? שזה סדר הבריאה, שבתחילה היה חושך, ואז הקב"ה אמר שיהיה אור - ונהיה אור...

אבל לפי הלימודים שרבינו מלמד אותנו - זה ציווי, זו מצוה! אמנם לא מצוה מתוך התרי"ג מצוות, אבל זו 'מצוה כללית' - הכוללת את כל חיי האדם בכל ענייני חייו: הקב"ה אומר - **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים"**, מה? **"יְהִי אוֹר"** - שיהיה לך אור!

ו**'יְהִי אוֹר'** הכוונה **'תייצר אור! תעשה אור!'** - זה כמו ציווי: **"יְהִי אוֹר"** - אתה תהיה **'אור'**! ואמנם אתה מרגיש **'תֹּהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם'**, אבל עכשיו: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"**, למה? כי אתה מכיר כבר את החושך...

שלמה המלך אומר (קהלת ב, יג): **"כְּיִתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ"**; מה הכוונה? לא יכולים להסביר לבן-אדם מה זה **'אור'** אם הוא לא ראה **'חושך'**... למשל: אדם שנולד במקום מואר, ואף-פעם הוא לא ראה חושך, החדר שלו היה סגור, ולא יצא לחוץ בלילה, וכל החדר שלו היה מואר עם אור גדול מאד של פַּנָּסִים - שם הוא נולד, ושם הוא התגדל... וכי יכולים להסביר לו מה זה **'חושך'**?... הוא לא יבין על מה אתה מדבר... **והוא גם לא יבין מה זה 'אור'...**

אבל ברגע שיכבו לו את האור, פתאום כל הַפַּנָּסִים יכבו... או שיוציאו אותו חוץ לחדרו באמצע הלילה - בלי שום מנורות, והוא נכנס בפחד גדול, ותיכף ומיד חוזר לתוך האור... **עכשיו הוא יבין מה זה 'אור' ומה זה 'חושך'!**

וזה מה שהיה עם אדם הראשון; כי מאז שנברא אדם הראשון - ביום השישי, כבר האיר האור הגנוז של ששת ימי בראשית. ואמנם היו את המאורות ברקיע השמים, אבל היה מאיר! כשמדברים מעניין "אור הגנוז" - מדברים על השכל של אדם, שאם השכל של אדם מאיר לו - אומר רבינו בתורה הראשונה בליקו"מ - בכל המקומות החשוכים! **אם השכל שלך מאיר, אז אפילו אם אתה באמצע הלילה בתוך מנהרה או בור עמוק - השכל שלך מאיר!** מתקיים (תהלים קלט, יב) **"גַּם חֹשֶׁךְ לֹא יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָּ"** - החושך לא משפיע עליך כלל...

זהו: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - הקב"ה אומר שיהיה אור! תתחילה לפעול שיאיר לך! תאיר לעצמך, תאיר לאחרים!

אם תזכה להגיע ל'יְהִי אוֹר' - לא רק החיים שלך יתחילו להאיר, אתה תאיר גם לאחרים! וכמובא בדברי רבינו (ליקו"מ ח"א סי' ט, קיב), שתזכה להיות כמו **'אבן טוב'** ויהלום המאיר לכולם! לא מספיק שיהיה אור בחיים **שלך**, אתה תהיה כמו **מנורה** ממש! **מדליקים את האור - ואתה מאיר!**

ורבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' יט), שיכולים לזכות לכזה דבר, שאפילו אם לא שומעים שום דיבור, אלא רק מסתכלים על הפנים שלך - זה כבר מאיר לאחרים... **הוא מסתכל על הפנים שלך - וכבר הוא מקבל הרהור תשובה!** למה? כי הפנים שלך מאירים בכזה אור של **"שפע אלקי"** - וזה כבר מספיק...

ולזה זוכים ע"י ההתקרבות לצדיק, וכמו שרבינו אומר, שכשזוכים להתקרב אל הצדיק, אפילו אם לא שומעים דברי תורה מפיו - זה ג"כ דבר גדול, למה? כי נשפע עליך האור הזה! זכית לקבל את 'אור הפנים' - אור השכינה! **ויש דבר כזה, זה לא סתם דמיון!** אתה רואה באמת אור, וזה מושפע עליך...

ורבינו אומר שם, שעל-ידי-זה אדם זוכה לראות את עצמו כמו ב'ראי', כי 'ראי' ג"כ מאיר את האור ששורה באותו החדר, והוא 'מחזיר אור' לאדם, אבל אם האדם מסתכל על הפנים **של עצמו** - משהו לא בסדר כאן... מסביב הכל מאיר בתוך ה'ראי', אבל באמצע יש משהו חשוך... מי זה שם באמצע?... הפנים האלה לא מאירים כ"כ... אומר רבינו: זה מה שקורה כשאדם מתקרב לצדיק, שהוא רואה אור גדול, אבל זה כמו 'ראי' - שהוא מסתכל חזרה על עצמו, והוא מתעורר: **"איפה הפנים 'שלי'?... האור הזה לא יוצא מהפנימיות 'שלי'"...**

כי **'פנים'** זה לשון של **'פנימיות'**, ואדם מתעורר מאד: "האור הזה היה צריך לצאת **מהפנימיות** שלי, אבל עדיין לא זכיתי לזה, אז אני רואה פה ב'ראי' אור, וזה חוזר אליי, ואני רואה באיזה חושך אני שרוי"... **אדם שיש לו התחזקות אמיתית, הוא מבין: "זכיתי לראות כזה אור? לא אעזוב ולא אניח את עצמי עד שאזכה לאור הזה!"...**

כל זה נכלל ב'מאמר' הראשון של הבריאה: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - שיהיה אור! תמצא אור בחיים שלך, תהיה אור המאיר לאחרים! **הפנים שלך יאירו!**

זהו: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"**; ומהו סיום הפסוק? **"וַיְהִי אוֹר"**! מה הלימוד שמונח בזה? חכמינו הקדושים אומרים (במדבר רבה י, ה): **אֵין 'וַיְהִי' אֶלָּא לְשׁוֹן צַעַר**[ג]; וזהו: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - אם תזכה לקיים את הפקודה של **'יְהִי אוֹר'**, ותבקש:

ג. כמו "וַיְהִי בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ", "וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי"; ע"ש במדרש כל הדוגמאות לכך. ואמנם לפעמים זה נמתק - כי יש שם איזו שמחה, אבל "ויהי" מורה על איזה צער שהיה שם ['**ויהי**' לשון '**וי**'].

"**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה אוֹר בַּחַיִּים שֶׁלִּי! אֲנִי רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחַת הַחַיִּים**[ד]**!**", על־ידי־זה תזכה שיתקיים: "**וַיְהִי - אוֹר**", כלומר: גם ה'**וַיְהִי**', שהוא לשון צער, יהיה לך '**אוֹר**'! הצרה תהפך ל'**אור**'!

זה ענין "**שפע אלקי**" שרבינו מזכיר בתורה זו - **תורה כ"א**, שפע של אור, שהוא זוכה להיות חזק ב'**יהי אור**' - לעשות אור, וממילא גם ה'**ויהי**' נהפך לו ל'**אור**', וזוכה למצוא את האור והשמחה בכל דבר...

לפי ההקדמה הזאת, נוכל להבין את הגילוי של רבינו פה: רבינו מדבר בתורה זו מעניין '**הדלקת פני המנורה**', ותחילה נסביר בגשמיות, על מה מדובר? בבית־המקדש היתה מנורה, ובכל ערב היתה מצוה להדליקה [וכמ"ש (שמות ל, ח) "**וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם**"], ואומרים חכמינו הקדושים במדרש: "**וְכִי לְאוֹרָהּ הוּא צָרִיךְ?**" - וכי הקב"ה צריך את אור המנורה כדי שיהיה אור?... הלוא השם יתברך מאיר לכל העולם כולו, וכמ"ש (דניאל ב, כב) "**וְנְהוֹרָא עִמֵּהּ שְׁרֵא**" - האור בא מהקב"ה! א"כ מהו ענין הדלקת המנורה? **כדי להאיר את האור מבית־המקדש לכל העולם כולו!**

בבניית ביהמ"ק על־ידי שלמה המלך, כתיב (מ"א ו, ד): "**וַיַּעַשׂ לַבַּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטוּמִים**", והגמרא לומדת מזה, שחלונות בית־המקדש היו צרים מבפנים ורחבים מבחוץ, ובשונה מכל העולם - ששניהם שווים, הן הצד הפנימי והן הצד החיצוני [או אדרבה, הצד הפנימי רחב, והצד הצר בחוץ, כדי שייכנס יותר אור לתוך הבית], ומדוע בבית־המקדש זה היה שונה? אומרים חכמינו הקדושים: **כדי שיצא האור של המקדש לכל העולם כולו!** זה היה תפקיד 'הדלקת המנורה' בבית־המקדש.

והנה, כלל גדול הוא בידינו (מובא הרבה בדברי ה'תולדות' הקדוש), שכל ענייני בית־המקדש בפרט, וכל מצוות התורה בכלל, זה דבר חי וקיים! זה דבר נצחי!

כתיב אצל יחזקאל הנביא, בעת שדיבר מעניין מידות בית־המקדש[ה] (מג, י): "**אַתָּה בֶן אָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם**"; ולכאורה ייפלא: מה הקשר בין **לומר** את ענייני ביהמ"ק לבין **כלימה מעוונות**? התשובה היא: כי מכל מצוות התורה בכלל, ומכל ענייני כלי המקדש בפרט, לומדים לימוד שהוא "**לעובדא ולמעשה**" לאדם!

למשל: כשמדברים מעניין הארון של ביהמ"ק, זה סובב על לימוד התורה הקדושה - שאדם יכול ללמוד תורה,

---

ד. כי 'אור' ו'שמחה' זה ענין אחד, וכמו שכתוב (משלי יג, ט) "**אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח**"; כי מיד כשיש אור - יש שמחה, למה אדם שמח? כי מאיר לו! אבל אם הוא מפוחד ומאוים - הוא בחושך, וממילא קשה לו מאד לשמוח... נמצא ש'**אור**' ו'**שמחה**' הם דבר אחד.

ה. ומדבר שם גם מהבית השלישי - שייבנה במהרה בימינו, כי מידותיו לא יהיו בדיוק כפי קודמיו.

ועי"ז לבנות בעצמו **'ארון הקודש'** - שהוא יהיה 'ארון הקודש'! וזה ע"י שהוא יזכה לטייל בכל מקומות התורה - בכל התנ"ך, בכל המשניות, בכל הש"ס, בכל הזוהר והתיקונים, מדרשים, רמב"ם, טור ושו"ע, - ממש הכל!

וזה היה רצון רבינו ז"ל - כדאיתא בליקו"מ בכ"מ, ובשיחות הר"ן סי' ע"ו, שם רבינו מפרט כל מה שרוצה שנלמד - את כל התורה כולה! וכן בסי' כ"ח, שרבינו אומר, שראוי לאדם לעבור ולטייל **בכל הספרים שיש בעולם!** אז רבינו כבר נתן לנו את הכל... **וזה אפשרי לאדם! אם יש לו רצון - הוא יוכל!** ואמנם לא ביום אחד ואף לא בשבוע אחד, זה לוקח זמן, אבל לכל הפחות תתחיל!

ישנם בחורים שמסתובבים משועממים, השם ישמור, כ"כ מסכנים... וזה הגורם להם להגיע לדברים גרועים מאד. **למה בחורים מגיעים לכל הניסיונות של כלים טמאים, ולכל מיני שטויות? כי הם משועממים!** איך בחור יכול להגיד: 'אני לא יודע מה לעשות עם הזמן'... 'יש בצהריים הפסקה כ"כ ארוכה - כמה שעות[1], ואני לא יודע מה לעשות עם זה'... **איך יכול להיות דבר כזה?!...**

ובאמת, מה התכלית של ההפסקה הזאת באמצע היום? כדי שאם יש צורך - תנוח קצת, תאכל משהו, ומה עושים בשאר הזמן? **מה עושים עם כמעט שלוש שעות של הפסקה? בחור שהוא לא מטעה את עצמו - זה הזמן הכי טוב בשבילו! הכי כיף לו! הוא הכי שמח בזמן הזה! 'יש לי זמן ללמוד את כל השיעורים שלי'...** כי בשעות של הישיבה - צריך ללמוד את השיעורים של הישיבה, יש 'מגיד שיעור', ולומדים ועושים חזרה וכו', אבל הנה מגיעה ההפסקה - ואתה לומד **"בלי שיעור"...** ובזה מתקיים: **'אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר'** - התורה שלך עכשיו היא 'בלי שיעור', תחטוף מה שאתה רוצה!

אבל עדיין, יש בחור ששואלים אותו מה הוא עושה בהפסקה - "אני לא יודע מה לעשות עם הזמן הזה! איך להעביר אותו כבר"... **כמה כואב לשמוע דבר כזה מבחור ישיבה - שאין לו מה לעשות... יש אנשים - בפרט אצל צדיקים - שהיום לא מספיק להם 'לשליש ולרביע'... מוהרא"ש היה תמיד אומר: "אני צריך יום לא פחות מ-100 שעות"... ואז אפשרי אולי להספיק מה שצריכים... ופה יש כמה שעות בודדות ואינך יודע מה לעשות בהן?!...**

אבל אדם שיש לו הקדמות נכונות - הוא יודע היטב מה לעשות עם הזמן היקר, הוא מתמיד בלימוד התורה הקדושה, והוא ממלא לעצמו רכוש נצחי - הוא חוטף כמה שיותר... יש לו מטרה: **'אני רוצה לסיים את הש"ס - בבלי,**

---

1. כשאני למדתי בישיבה - לא היה דבר כזה, הפסקה כמה שעות באמצע היום... אבל ככה נוהגים פה בהרבה ישיבה - שיש הפסקה ארוכה באמצע היום.

ירושלמי, תוספתא, ואת כל הספרים הקדושים - מדרשים, זוהר, תיקונים, כתבי האר"י!' - כל הלימודים שרבינו מונה שם בשיחה ע"ו, **ולא אומרים לך לסיים את זה "ביום אחד"**[ז], **אלא תתחיל!**

ורביז"ל אמר, שצריכים ללמוד 'פוסק' בכל יום - **'פוסק'** הכוונה על ה'שולחן־ערוך' הגדולים, וגם בזמנינו הדפיסו את השולחן־ערוך עם 'צורת הדף', ואם לומדים כפי צורת הדף חמישה דפים בכל יום - גומרים בשנה (עי' שיחות הר"ן, סי' סב), ורבינו ז"ל היה חוטף כמה דפים כאלה עוד לפני התפילה...

וכמובן, לא מעמיסים על האדם יותר מכפי יכולתו, אבל לכל הפחות תתחיל! רבע דף, 'ששית' דף, תתחיל! אתה שם 'סימנייה', ויודע היכן אתה אוחז, ובכל יום יש לך סדר, ואתה מתקדם בלימוד...

ובפרט בחורים, אם יזכו להצליח בזה, הרי **ההצלחה הכי גדולה שזוכים להגיע לחתונה מלאים וגדושים בתורה הקדושה**, וכך זוכים להיות מובטחים שזה נשאר עמם תמיד! כלומר: בין אם יהיה אחר החתונה בכולל כל היום, ובין אם יעבוד חצי יום, ובין אם יצא להפיץ, זה לא משנה - **'אני עשיתי קשר עם התורה הקדושה! אני מקושר לתורה הקדושה!'...**

אדם שיש לו את ה'**סדר־דרך־הלימוד**' של רבינו - הוא מקושר אל התורה הקדושה! לא משנה איפה הוא יהיה - ב'הוואי', ב'הונלולו', ב'סין', ב'דרום אפריקה', מי יודע לאיפה הוא יגיע... הוא תמיד יהיה מקושר לתורה הקדושה! לאיפה שהוא הולך - יש לו את ספרי התורה...

כי אדם לא יודע להיכן הוא יגיע בחיים שלו, אבל כשהוא מקושר לתורה - זה בדרך קֶבַע אצלו... ובשביל זה הוא צריך לקבוע זאת לעצמו כבר בתור בחור, ואז התורה נשארת תמיד - גם אחר החתונה, כי מי יודע מאיפה יהיה חמיו... - אולי מ'יפן', מ'דרום אמריקה', מ'ארגנטינה', מי יודע לאיפה תגיע... הנה דיברו בשבילך שידוך מאיזו מדינה - והגעת אל המקום הזה... ומה עכשיו? אדם שאין לו את ההקדמות אלו, הוא תוהה: 'מה אעשה שם? זה מדבר שממה'... **משא"כ אם יש לך התורה, ואתה קשור אל התורה הקדושה, לכל מקום שאתה הולך - יש לך את הספרים הקדושים...** וכמו שכתוב על שמואל הנביא (ברכות י:): **'לכל מקום שהולך - ביתו עמו'**; אתה יכול לקחת איתך **בי"ת**, ועוד ספרים קדושים, וגם אם מן השמים אתה רואה שעליך להיות שם - שם אתה לומד... הרי רבינו אומר בפירוש (שיחות־הר"ן, סי' פה), שאם אדם רואה לפניו נסיעה - אל יתעקש; חכמינו

ז. אכן, רבינו אומר שם, שאת זה מסיימים **'בשנה אחת'**, אבל הלוואי שבכל החיים שלנו נזכה לגמור את כל זה פעם אחת לכל הפחות...

הקדושים אומרים (בראשית רבה פו, ב), שאם יעקב אבינו לא היה רוצה לרדת למצרים - היו מורידין אותו בשלשלאות של ברזל... אבל יעקב אבינו מסר את עצמו להקב"ה, וראה שהוא צריך ללכת לשם - יוסף הצדיק היה שם, והוא מלך, ומבקש שיבוא ויפרנס אותו, אז הלך ברצונו.

נשוב לענייננו: **אשרי הבחור שהוא לא בטלן! בחור יכול להצליח כ"כ!** חכמינו הקדושים אומרים (שבת קנב.): **'יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָא'** [יְמֵי הַצְּעִירוּת הֵם יְפִי הַשּׁוֹשַׁנָּה]; מוהרא"ש חוזר על זה בכ"כ הרבה מכתבים: **אִם הָיָה לְבָחוּר טִפָּה שֶׂל שֵׂכֶל - הוּא הָיָה כָּל כָּךְ מַצְלִיחַ!**

ובפרט אצלנו, כמה זמן כבר אדם הוא **'בחור'**?... מילא אם אדם צריך להיות בחור במשך שנים ע"ג שנים - כמו אריכות הגלות, אז מה יעשה? הוא מתייאש... אבל אצלנו, בדרך כלל, זה זמן לא ארוך... **תנצל את הזמן!** ואם בחור מקבל שם טוב, הוא לא טיפש - הוא שומר על השם שלו, ויושב בפינה שלו ולומד, אח"כ 'חוטפים' אותו לחתן... **מחכים עליו - 'הלוואי שאזכה לקחת את הבחור הזה לחתן'...** הוא מקבל שם טוב - ומחכים עליו, **ולא רק 'מחכים' - אלא 'רבים' עליו...** [באים לשדכן - 'אני רוצה את הבחור הזה', אבל הוא מתנצל שכבר דיבר למישהו אחר...]; **זה בסה"כ שנים ספורות שבחור צריך לשמור על עצמו היטב, ואז זוכה להתחתן בקדושה!** לא מדברים פה על שנים רבות...

ובפרט אם אדם זוכה לאהבת התורה - זה אצלו זמן קצר מאד, וכמו שכתוב אצל יעקב אבינו (בראשית כט, כ) **"וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ"** - שבע שנים היו אצלו כמו-כלום...

אגב, יש בזה רמז נפלא ללימוד **'דף־היומי'**, כי **שבע שנים** הוא הזמן שלוקח ללמוד את כל הש"ס - אם לומדים דף אחד ליום, והרי רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' יב), שרחל היא תורה שבפל־פה, בבחינת (ישעיה נג, ז) **"וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ"** - 'שגוזזין ממנה הלכות'; הרי שלימוד הגמרא - שהיא תורה שבעל־פה - הוא בחינת **רחל**, וזהו שיעקב אבינו אומר ללבן - הוא הס"מ, היצר הרע: **"אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְךָ הַקְּטַנָּה"** - אני 'אעבוד' עליך... וזה יקח לי שבע שנים, כי אני רוצה ללמוד את כל הש"ס, אבל: **"וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ"** - שבע שנים אלו עברו כמו 'ימים אחדים'... כי כן הוא אצל צדיקים, וכל מי שזוכה להתמדת התורה - אין לו זמן... הוא מסתכל על השעון, והזמן עובר מהר מדי... **הוא צריך עוד זמן!** יש אחד שהוא רק מחפש 'לשרוף את הזמן' [יש כזה ביטוי: "לשרוף את הזמן", השם ישמור!], הוא לא יודע מה לעשות עם הזמן, אבל יש אדם שהוא רק מחפש זמן... **לשרוף את הזמן?! תן לי עוד זמן ועוד זמן...**

מוהרא"ש היה מספר מ**'החתם־סופר' זי"ע**, שפעם הגיע אליו אדם שהיה חבר שלו בשנות צעירותו, והחבר הזה

כ"כ שמח כשנפגש עם ה'חתם־סופר' - הוא רואה שהחבר שלו נעשה רב גדול וצדיק וכו', והתחיל לדבר עמו ולהעלות זיכרונות משנות הילדות - איך היו ביחד בתלמוד־תורה וכו', והתחיל לספר סיפורים שונים, וה'חתם־סופר' האזין לו - מצד כבוד־הבריות, והשתתף עמו בשיחה.

למחרת, הופיע שוב אותו חבר, ושוב הוא מתחיל לספר כל־מיני סיפורים משנות צעירותם, ולהיזכר בכל־מיני זיכרונות שונים...

ה'חתם־סופר' פנה אליו ואמר לו: 'סלח לי, אבל מדוע אתה מגיע לספר לי סיפורים'?... - מה העניין שלך?... כי ה'חתם־סופר' הבין שהוא 'נודניק', ויבוא כל פעם בסיפורים אחרים...

החבר הזה היה אמיתי, וענה ואמר ל'חתם־סופר': '**רבי, אגיד לכם את האמת, אין לי במה להעביר את זמן**'... - הוא מחפש איך למלאות את הזמן, ולכן הוא הגיע לדבר עם ה'חתם־סופר'! [ושמעתי את המשפט הזה לאחרונה גם מפי בחור אחד, שאמר לי "אין לי מה לעשות עם הזמן"...].

הבין ה'חתם־סופר' ואמר לו: 'אין לך במה להעביר את הזמן, ולכן באת אלי?!'... ואמר ה'חתם־סופר' באידיש־הונגרית (אויבערלאנדער־אידיש'): '**טרייב דיין צייט צו מיר**'... זאת אומרת: 'אתה אומר שיש לך זמן מיותר, ואין לך מה לעשות עם הזמן? "**תגרש אליי את הזמן שלך!**" - אני מוכן לקבל את זה'...

הכלל, אדם ששומר על הזמן שלו - הזמן לא מספיק לו... הוא מזדרז להספיק כמה שיותר, וכמו שרביז"ל אמר פעם לאנ"ש (ליקו"מ ח"א סוף סי' מ"ט): '**אִיר דַארְפְט זִיךְ זֵייעֶר יָאגִין**' - אתם צריכים לרוץ במהירות גדולה, '**אִיר זָאלְט נָאךְ קֶענִין עֶפּיס חַאפּין**' - כדי להספיק לחטוף עוד ועוד...

כי אם אדם לא שמר על הימים והשנים שלו כמו שצריך, הוא ביטל זמן רב עם דברים שאין בהם שום תועלת, ואכן תשובה מועילה להכל, אך עם־כל־זאת צריכים להשלים את הזמן שהיינו רחוקים בו, כלומר: אמנם אדם מחליט "מעכשיו אני לוקח את עצמי בידיים וללמוד ולהתפלל, ולהיות רציני בעבודתי" - אבל מה עם הזמנים הקודמים שהוא איבד וביטל? אומר רבינו: **אם אדם מזדרז ורץ מהר - הוא משלים על אותם זמנים שחסרים...**

משל לאדם שהולך הליכה רגילה ואיטית, יקח לו זמן מסוים להגיע עד היעד שאליו הוא רוצה להגיע, אבל אם הוא מתחיל לרוץ ולהזדרז - יכול להגיע הרבה יותר מהר אל היעד, ואם לוקחת הדרך הזאת שעה-שעתיים בהליכה רגילה, אם הוא רץ הוא יכול להגיע תוך חצי שעה, איך? הוא יעשה 'ריצה' רצינית, ובריצתו הוא יכסה את הזמן שהיה מאבד

בהליכה רגילה, וממילא הוא הרוויח זמן יקר, והגיע אל היעד הרבה יותר מהר, וממילא יש לו עוד זמן יקר להרוויח עוד דברים נפלאים...

זה פירוש דברי רבינו: **'אִם תְּזָדָרְזוּ, תּוּכְלוּ לַחֲטֹף עוֹד וָעוֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכּוּ לְמַלְאוֹת לְמַפְרֵעַ אֶת מַה שֶּׁחִסַּרְתֶּם'...** - עברו עליך זמנים שבקושי פתחת ספר, ועד שפתחת את הספר ללמוד - הכל הולך בכבדות ובעצלות... והנה עכשיו אתה מזדרז[ח], ואתה משלים את מה שהוחסר... לא מכניס הפרעות באמצע הלימוד, סוגר את הפלאפון, ולא מתעסק עם אחרים באמצע הלימוד. מישהו רוצה לדבר איתך? אתה לא מדבר, אתה מסמן לו בידך "לא עכשיו!". ממה אתה מפחד? מה יהיה אם תנהג כך?... **ואפילו אם יש משהו נחוץ - אתה אברך, ואשתך צריכה אותך אולי, אם אברך מתנהג "כמו בן אדם", והוא עוזר בבית, הוא לא סתם עוזב את הבית לכל מיני מקומות, והנה עכשיו הוא באמצע הלימוד - אשתו בוודאי תבין את זה! 'אני עכשיו באמצע הלימוד' - והיא תקבל את זה, ואדרבה! היא תייקר את זה ותחשיב את זה מאד- כשהיא רואה שבעלה לא רוצה להפסיק באמצע הלימוד!**

וכמובן, לא מדברים שהוא אף-פעם לא מוכן לעזור בבית וכו', אלא הוא בדרך-כלל הוא מוכן וזמין לעזור ולסייע, רק עכשיו הוא התיישב ללמוד, והנה פתאום צריכים משהו... והוא מסמן שעכשיו הוא יושב ולומד, ולא יכול עתה, **אשתו תייקר את זה!**

פעם מוהרא"ש סיפר לי בפני הרבנית ע"ה[ט], כשהיה מוהרא"ש אחר החתונה, היה כ"כ מתמיד בלימוד התורה ובעסק התפילה, שהיה רגיל הרבה לסמן בידו "אהה... נו, נו"... כאומר שהוא עסוק בעבודתו[י], כי לא היה רגיל לדבר הרבה, ולא רצה להפסיק באמצע התבודדותו ועבודת בקודש, **עד כדי כך שמוהרא"ש סיפר, שכשהוא רצה לקרוא לאשתו -**

ח. ודעת לנבון, שגם הזריזות הזאת צריכה להיות עם צמצום, ולא עם ריבוי אור...

ט. היה זה כשהייתי בבית של מוהרא"ש, ושאל את אשתו הרבנית: **'תאמרי נא איך התנהגני אחר החתונה'**, ומיד ענתה שכל "הדיבורים" של מוהרא"ש היו בסימנים של "נו", "אהה"... ואף שמוהרא"ש היה רגיל לספר זאת, ושמענו זאת הרבה, **אבל פה ראיתי עדות חיה לזה...**

י. [עיין בספר הקדוש 'חיי מוהרא"ש', סימן שמ"ב: **פַּעַם סִפֵּר, אֵיךְ שֶׁאַחַר חֲתֻנָּתוֹ מִשְּׁנַת תשכ"ב עַד שְׁנַת תשכ"ד לֹא הָיְתָה לוֹ שׁוּם שֵׂיכוּת עִם בְּרִיָּה וְלֹא הָיָה מְדַבֵּר עִם אַף אֶחָד וַאֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ הָיָה מְמַעֵט בְּדִבּוּר מְאֹד, כִּי לֹא הָיָה פָּסִיק פּוּמֵיהּ מִגִּירְסָא, וְהָיָה עוֹנֶה לְאִשְׁתּוֹ בְּרֶמֶז וּבְנֵעֵר הָרֹאשׁ תָּמִיד, כִּי תָּמִיד הָיָה לוֹמֵד וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְאָמַר: "תָּעִיד זוֹגְתִּי, שֶׁאֲפִלּוּ בְּבֵיתִי לֹא דִּבַּרְתִּי כְּמֵעֵט כָּלוּם בְּאֵלּוּ הַשָּׁנִים אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה, עַד שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי מְלֻמָּד, רַק הָיִיתִי תָּמִיד מְדַבֵּר עִם הַיְלָדִים וּמַרְאֶה כָּךְ וְכָךְ וְכוּ', אוֹ אֲמַרְתִּי חֲצִי מִלִּים כְּמוֹ: "אֹהּ", "אֶהֶ", "נוּ", "אֶה", וְכוּ' וְכוּ' וְזֶה הָיָה מָשָׁךְ זְמַן הַרְבֵּה". וְכַאֲשֶׁר סִפֵּר לִי מוֹהֲרַא"שׁ כָּל זֹאת, קָרָא לְזוֹגְתּוֹ וְשָׁאַל אוֹתָהּ כַּנַּ"ל, וְרַק עָנְתָה שֶׁכָּל דִּבּוּרוֹ אָז הָיָה כָּךְ: "נוּ", "אֶה", "נוּ"...].

שהיתה במרחק־מה ממנה - הוא צעק: "רבונו של עולם", במקום לקרוא לה בשמה... כ"כ היה רגיל לומר "רבונו של עולם, טאטע", עד שזה יצא מפיו אפילו בעת שרצה לקרוא לאשתו...

כי באלו השנים מאז שמוהרא"ש התקרב לרבינו עד שזכה להתחתן - מגיל 16 עד גיל 22, מוהרא"ש לא ביטל את הזמן... **הוא הכניס את עצמו בלימוד התורה ובעסק ההתבודדות יומם ולילה!** וכשהוא התחתן - הוא רצה להמשיך בזה, וגם אז לא הפסיק הרבה בדיבורים וכו', ואכן המשיך לעסוק בהתמדת התורה ועסק התפילה!

ואכן, מוהרא"ש אמר שגם זה לא שלימות - לא לדבר בכלל וכו', **עיקר השלימות שאדם יזכה באמת לדבר, אבל ישמור "מה" לדבר!** ואמנם בהתחלה, כשאדם לוקח עצמו להתמדה וכו', יש את העניין הזה שממעט בדיבור וכו' - כמו שמוהרא"ש נהג, אבל אח"כ, עיקר השלימות שהוא יודע: **'אני יכול לדבר, ואני יכול לעזור ולעשות את כל מה שצריך, וזה לא מפריע לי'**[א]**...** ובפרט אם אדם זוכה למוחין יותר גדולים, הוא יודע גם מה לכוון בכל הדיבור שהוא מדבר, וכשהוא מדבר בבית לאשתו - הוא בעצם מדבר לשכינה... **יש דברים יפים לזכות להם! וכשאדם זוכה לקבל שכל בעבודת השם, לא רק שזה לא מפריע לו לדבר בבית וכו', אלא אדרבה! הוא עכשיו מדבר אל השכינה, הוא מדבר דיבורים גבוהים, הוא פועל ישועות גדולות...**

אבל בשביל זה צריכים קצת **'ישוב הדעת'**, צריכים לזכות קצת לקבל מן ה"**שפע אלקי**" שרבינו מזכיר בתורה זו - תורה כ"א, שאדם זוכה לקיים "**וַיְהִי אוֹר**", שגם **'וַיְהִי'** - דבר של צרה ח"ו, יתהפך ל'**אוֹר**'! אבל זה לוקח זמן... **ולכל הפחות זה הכיוון שלך - לזכות לזה!**

נחזור לדברינו בעניין בחור: **אשרי הבחור שהוא לא בטלן, וזוכה לשמור על הזמנים שלו, ויודע שהוא יכול להצליח! 'יַנְקוּתָא כְּלִילָא דְּוַרְדָא' - השנים הספורות האלה עד שאדם זוכה להתחתן, אלו הזמנים הכי יפים! אדם יכול לקנות לעצמו שם כ"כ טוב עד שיעמדו בתור כדי לקחת אותו לחתן...** אך זה בתנאי שהוא לא בטלן, והוא לא מתחבר לחברים רעים ח"ו, ולא הולך לעישון ולכל מיני שטויות והבלים, **והעולה על הכל - שהוא נזהר מאד מאד בכבוד הבריות! הוא נזהר מאד לכבד אנשים!**

יא. [עי' בעניין הזה בספר "דרכי איש", חלק א', אות "דיבור", וראה נפלאות].

מוהרא"ש היה אומר בשם **רבי יודל'י מדזי'קוב**[יב], שפעם הוא התבטא[יג]: אתה שואל מה זה **'בחור'**? **'בחור'** ראשי תיבות: **ח'יה ר'עה ו'דר ב'ישיבה!**

זה דיבור של מוסר, אבל בחור שיש לו שכל, הוא מתעורר מזה, והוא מבין שמצד אחד **'בחור'** מלשון **'מובחר'** - כי ימי בחרותו הוא הזמן המובחר שלו, שאם יהיה לו שכל - הוא יכול להצליח בחייו מאד, ולא יהיה בבחינת **"חיה רעה"** אלא תהיה **"חי טוב"**... אתה עושה טוב כשאתה 'דר בישיבה'! אתה לומד תורה בישיבה, ואתה מלא בחיות - אתה **"חיה טוב"**, מלא ב**'חיות טובה'** - אתה מחיה את עצמך, ואתה מחיה את אחרים!

ואיך זוכים לזה? ע"י שנזהרים בכבוד הבריות, ואז אתה לא נכנס בגדר **"חיה רעה"... כי לצערנו יש בחורים שהם ממש כמו "חיה רעה", וזה נובע מזה שאין להם מה לעשות... הם משתעממים כל היום, ואם יש להם איזו הזדמנות לזרוק עגבניות על אנשים ברחוב - זה מה שהם עושים...** הם חושבים שלא רואים אותם, אבל כבר הסריטו את זה... בחורים מופרעים, לא היה להם מה לעשות, והנה עברו תאילנדים ברחוב, אז הם לקחו עגבניות וזרקו עליהם... **השם ישמור! אין לך מה לעשות?!... בחורים עם מידות מושחתות!**

והנה הוא חושב שהוא יעמוד רבע שעה תחת החופה, ופתאום הוא יהיה צדיק, ויהיה לו את המידות הכי טובות - 'אתם לא צריכים לדאוג'... ככה הוא חושב, אבל זה דמיון אחד גדול! **מוהרא"ש צעק כל השנים: "אתה חושב שהרבע שעה תחת החופה ישנה אותך?!"...** אתה היית כמה שנים **ח'יה ר'עה ו'דר ב'**ישיבה, והנה אתה חושב שאחרי החתונה פתאום תשתנה... זה לא ככה!

הגמרא אומרת (יבמות קיב:) לגבי שלום בית: **'אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת'** - הנה אתה נחש, שהוא "חיה רעה", וממילא אם אתה נמצא בישיבה או במקום אחר - זה ענין אחד, **אבל עכשיו אתה דר "תחת קורת גג אחת" עם אשתך, ומה עכשיו אתה עושה?!... מזה נובע, השם ישמור, שיש כל מיני בעיות בשלום בית... לא יודעים מה זה לכבד אשה, לחזק אשה, אלו לימודים שצריכים לשמוע ולקבל!**

יב. הוא היה צדיק ועובד ה' גדול, והיה חתן אצל בעל ה'אמרי חיים' מויז'ניץ. כשלמדתי בארץ בהיותי בחור, הכרתי אותו, והיה משפיע הרבה דברי חיזוק בעיקר לבחורים. ואף שהוא לא היה אדמו"ר בפועל ממש - היו מכנים אותו 'אדמו"ר', כי הוא היה מגזע דז'יקוב-ראפשיץ, כי בנו הגדול של הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע היה **רבי אליעזר מדז'יקוב**, ולו היה נכד **רבי יהושע בעל ה'עטרת יהושע' זי"ע**, ונכדו היה **רבי יודל'י מדזי'קוב**. ואכן הוא היה ראוי לאדמורו"ת, ואף כינוהו כך, ורצו את זה, אך הוא לא חפץ בכך, וביטל עצמו לאדמו"רי ויז'ניץ. הוא הסתלק ביום י"א סיון (בשבת קודש האחרונה היה ההילולא שלו), ואומרים בשמו הרבה דיבורי-קודש וחיזוק.

יג. אני לא אוהב כ"כ להגיד את זה, אבל צריכים להגיד את זה כדי לקחת מזה לימוד של התעוררות לבחורים, שהם יכולים לקחת את הכוחות הטמונים בתוכם ולהפוך אותם לעבודת השם!

ולכן באמת אנחנו מדברים כ"כ הרבה עם בחורים, וזו היתה עבודה של מוהרא"ש במשך כל ימי חייו - לחנך בחורים בגיל צעיר, כי לא יקח הרבה זמן ואתה צריך להתחתן, ומה יהיה אז?... רק בתור חתן הוא ייזכר **'כן... אני צריך לקבל הדרכה'...** אם נזכרת רק עכשיו - כמה הדרכה אתה יכול כבר לקבל בזמן כה קצר?... אכן, אתה לומד כמה שיעורים, ויודע את ההלכות שצריכים לדעת, אבל **'הדרכה'** איך להתנהג בבית, ואיך להיות **'בן אדם'** בבית - להיות 'בעל' טוב ו'אבא' טוב, איפה תקבל את זה?!...

ועל כן בחור צריך כבר מקודם להתעורר מאד לשפר את המידות שלו, ולא ידחוף את עצמו לכל מקום... ועוד רוצה לשמש צדיקים... **מה אתה עושה? אתה רקוב! אתה 'תפוח רקוב'! ומה אתה דוחף את עצמך אחרי שֶׁיְּרַקְּתָ על אנשים ברחוב?!...**

ואכן כך הוא, שיש בחורים שאם מישהו לא נראה להם כמו שצריך **לפי השכל העקום שלהם** - יורקים עליו... **כמה מוהרא"ש הקדוש הקפיד על זה - לעולם לא לירוק על שום בן אדם!** מוהרא"ש פעם שמע על מישהו שֶׁיְּרַק על מישהו מסוים, וכ"כ הקפיד עליו! **לא משנה מי זה ומה זה - לא יורקים על בן אדם!** הרי זה ביזוי מאד חמור, וכמו שמובא בגמרא מסכת בבא-מציעא, גבי נזיקין - ריפוי, צער, שֶׁבֶת, בושת וכו', **לירוק בפנים של בן אדם?!... בחור מלא בגאווה, ולא נראה לו איזה מאן-דהו, והוא יורק עליו, זה פסולת! ממש פסולת! וצריכים לעקור את זה!**

אנחנו רוצים להכניס בכל הקהילה - הן בבנים והן בבנות, בכולם - את העניין של "דרך ארץ קדמה לתורה", זה הדבר הכי חשוב! **דרך ארץ - זה מה שחשוב אצל הקב"ה! אדם שלומד תורה בלי דרך ארץ - מה זה שווה?!...** אדרבה, חכמינו הקדושים אומרים על אדם כזה (יומא פו.): **'מה הבריות אומרות עליו? אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה!'** - זה חילול ה'!

אבל בחור שיש לו שכל - הוא שומר על עצמו, ושומר על המידות שלו, אין לו עסק עם אף אחד! וגם אם הוא לא מסתדר עם מישהו - לא צריך לריב אתו... אף-אחד לא הכריח אותך להיות חבר שלו - לא התחתנת אתו ולא כתבת לו כתובה... - אתה תהיה חכם, ואם הוא עכשיו בפינה זו - תלך לפינה אחרת... תתחמק. **ואשרי מי שאף אחד לא מפריע לו - הוא חבר של כולם!** אבל גם אם אינך מסתדר עם מישהו, זה מצדיק לריב אתו, לא מסתדר? לא מסתדר... לא מחייבים אותך להיות החבר שלו, אבל גם לא להיות חיה רעה! אל תהיה מופרע!

זה כל העניין של חינוך, שמנסים לחנך ילדי ישראל - בני ישראל ובנות ישראל.

ובזה אנחנו חוזרים אל העניין האמור של **"פְּנֵי הַמְּנוֹרָה"** - ענין 'הדלקת המנורה', שאדם מרגיש איזה אור בחיים

שלו, וכשזוכה לזה - זה כבר עניין אחר לגמרי... הוא כבר מרגיש "שפע אלוקי", **ו'אני לא מפריע לאף אחד... אני ב"ה דבוק באור! יש לי שמחה, יש לי חיים טובים!'...**

זו הנקודה הפנימית והעיקרית של **תורה כ"א**, ואמרנו לעיל, שהמספר **כ"א** הוא מספר השם של תשובה - **אהי"ה**, והזכרנו את שיחתו של מוהרא"ש ז"ל, שאמר שבתחילת התקרבותו, התורה הזו של רבינו היתה ה'מורה דרך' שלו. מוהרא"ש זכה לסייעתא דשמיא להבין ולראות את דברי רבינו כאן - שיש **שבעת הנרות**, וצריכים לקדש אותם, ע"י שזוכים **להיטיב** את הנרות **ולהדליק** אותם.

ושבעת הנרות הם: **שתי העיניים, שתי האוזניים, שני נקבי החוטם, והפה**, וזה **מאיר** לאדם! **זה מאיר לו את כל החיים!** זה מאיר לו את ה"**שפע אלקי**"!

מוהרא"ש ראה את זה, והבין: **'אני צריך להתמקד ביותר על שבעת הנרות האלו!'**. ומוהרא"ש אמר, שרוב ההתבודדות שלו היתה בעיקר על **קדושת שבעת הנרות**, שהיה תמיד מבקש על **קדושת העיניים** - **'זַכֵּנִי לְעֵינַיִם קְדוֹשׁוֹת, שֶׁאֶסְתַּכֵּל עַל הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר'** (כמובא בתורה הראשונה בליקו"מ), שזה ענין של **"עשה טוב"** שיש בקדושת העיניים, כי בכל אחד משבעת הנרות האלו יש **"סור מרע" ו"עשה טוב"**, ומהו ה"**סור מרע**" בקדושת העיניים? אומר רבינו פה: **'שֶׁעֵינַיִם עֵינָיו מֵרְאוֹת בְּרָע'** - שאדם ישמור את העיניים שלו!

אל תלך למקומות שיטמאו את העיניים שלך, השם ישמור! ויש בזה יצר הרע גדול, שאדם יקח איזה מכשיר טמא בידיו - השם ישמור את עם ישראל, וזה יגרום לו להישרף לגמרי! כי כשם שקדושת העיניים תאיר לו את השכל, ותאיר לו את השכל בצורה כזאת שאפילו מקום שחשוך לו - גם הוא יתחיל להאיר, זה בהגדרת "עשה טוב" של קדושת העיניים, בצד השלילי - ה"סור מרע" בקדושת העיניים, אם הוא לא יעצום עיניו מלראות ברע, ויסתכל בדברים טמאים, רחמנא ליצלן, **זה ישרוף לו את כל המוח, השם ישמור! הכל יישרף לו, השם ישמור!**

ואדם לא מבין לאיזו סכנה הוא נכנס בזה שהוא צופה בראיות אסורות, הוא חושב 'מה כבר יהיה?'... והוא מסתכל בכל מיני טומאה שבעולם, הנה החבר שלו הביא לו איזה מכשיר שצופים בו בתמונות תועבה, רחמנא ליצלן, ויש לו ניסיון, אבל אדם לא מבין כמה רע הוא גורם לעצמו בזה! **וכמה יצטרך לשפשף ולנקות את המוח עם "צמר פלדה" מכל הפסולת הזאת! כמה זמן יקח!**

ואדם צריך להיות חכם, ולהיזהר מדברים כאלו, כי היום לצערנו יש המון מושחתים ומנוולים, וצריכים להישמר מהם! צריכים לשמור!

אנחנו צריכים לדבר מזה פתוח: יש

בחורים מנוולים, פשוטו כמשמעו! לא מספיק שהם בתוך הגיהינום והחושך, ונשרפים בכל יום מחדש בתאוות והחושך שלהם, והרי לא כיף להם להיות לבד - זה משעמם להיות לבד... והם רוצים לסחוב אחרים לתוך החושך שלהם! זה נקרא חוטא ומחטיא! הוא תופס עוד בחור שיהיה אתו חברותא במעשיו הטמאים והמכוערים - השם ישמור! זה נקרא חוטא ומחטיא את הרבים!

ורבינו אומר על זה בפירוש (ספר המידות, אות ניאוף, חלק שני, סעיף ח) **שאסור ללמד זכות על אדם כזה! למה? מילא אתה, יש לך יצר הרע גדול, וזה מושך אותך לדברים לא טובים, לכל הפחות "וְהָיָה בְּמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם"** (ישעיה כט, טו) **- אתה בפינה שלך, במרתף או בחדר שלך, ואמנם זה הדבר הכי גרוע שיש, ואכן אתה צריך להתעורר על זה בתשובה, אבל לכל הפחות זה אתה בעצמך...**

אבל זה לא מספיק לך, ואתה רוצה לתפוס ולמשוך עוד מישהו אחר בתוך הטומאה שלך - זה כבר הכי גרוע! ועל זה צריכים כמובן למחות בקול גדול מאד! וצריכים להיזהר ולשמור מאד מכאלה מנוולים! ישנם בחורים שבהתחלה הם תמימים, והם אינם יודעים, והנה בא אליו מישהו, ואומר לו 'בוא איתי לשם'... ואתה צריך להיות חזק בדעתך ולצעוק עליו: "לך מפה!"... תן לו בעיטה ותשאג: "תעזוב אותי! זה לא מעניין אותי!"...

וכמובן, זה כואב מאד לדבר מזה, אבל מוכרחים לדבר מזה... שיש כאלה מנוולים, מושכים אחרים לעבירות, ואף מציעים להם כסף בשביל זה - 'אתן לך 1,000 שקל'... כך השפה של אותם מסיתים ומדיחים... וכמה צריכים להיזהר!

וצריכים לחנך ילדים להיזהר מהטומאה הזאת! החובה מוטלת על הורים לחנך את הילדים שיעמדו על המשמר! ולומר להם בפירוש: "אם מישהו מגיע אליך, ורוצה להביא לך כסף, ואפילו רק סוכריה או גלידה, הוא אומר לך 'קח בחינם, רק תבוא איתי לפינה'... תברח ממנו כמה שיותר מהם! ותזכור שבחינם לא מקבלים שום דבר!". אם ימכרו גלידות באיזה מקום בכסף - זה משהו אחר, אבל אם יבוא אחד ויביא לך כסף או איזה ממתק בחינם - תדע שזה הס"מ בעצמו, ותיזהר! **זו חובה להורים להזהיר את הילדים מזה!**

ואם יש, לצערנו, ילדים שכבר נתפסו בזה, והם בעצמם ג"כ מסיתים כאלו, צריכים 'לרדת' עליהם, ולהזהיר אותם בכל מיני אזהרות אם ימצאו שהוא עושה כאלה דברים - הוא מעשן, והוא רוצה 'לזכות' אחרים עם העישון שלו... **צריכים להזהיר אותם עם עונשים קשים! שידעו שזה לא הפקר!**

איך יכול להיות כזה דבר שיש בחורים ה'מזכים' ילדים בתלמוד-תורה שיבואו לעשן איתם?! **השם ישמור! זה כאב ג"כ גדול! והלוואי שנזכה לטהר את מחננו**

בקדושה, אבל לעת עתה זו המציאות... וצריכים לדעת מזה, ולהזהיר ולהישמר מזכל זה!

הכלל, בחור שיש לו שכל, הוא יושב בפינה שלו - 'תעזוב אותי, אל תבלבל אותי, זה לא מעניין אותי... אתה רוצה ללמוד איתי? בוא, בבקשה, נלמד ביחד, חוץ מזה - לא מעניין שום דבר'...

נשוב לתורה כ"א: כשמוהרא"ש התקרב לרבינו ז"ל, הוא למד את התורה הזו, והוא הבין שרבינו מגלה לנו כאן יסוד של החיים - איך זוכים ל"שפע אלקי"! **מי לא רוצה אור בחייו? כל אדם רוצה אור! כל אחד מבקש: 'יְהִי אוֹר' - אני רוצה להגיע לאור בחיים שלי!** והוא שואל ומבקש: "איך? תביא לי 'מרשם' איך אזכה להגיע לאור! אני רוצה אור! חשוק לי... אני צריך 'מרשם'!"...

רבינו נותן לנו 'מרשם'! איפה? כאן, בתורה כ"א!

כל התורות של רבינו הן בבחינת "בית מרחקת" של תרופות, וצריכים **'מרשם'** של התרופה, ומהו ה**'מרשם'**? **"פְּנֵי הַמְּנוֹרָה"!** זו הנקודה הפנימית!

אפשר לנו להגיד ככה, כי מוהרא"ש אמר ככה: **'התורה הזו היתה תמיד ה'מורה דרך' שלי!'**, נמצא שהתורה הזאת היא כמו הנר הפנימי - הקנה האמצעי של המנורה, שהוא ה**'פה'** של האדם!

הרי 'שבעת הנרות' זה שתי העיניים, שתי האוזניים ושני נקבי החוטם - כולם זוגיים, אבל יש את הקנה האמצעי שהוא אי-זוגי - **הפה!** שהוא נקרא **"פְּנֵי הַמְּנוֹרָה"** - ראשי תיבות: **'פֶּה'**! זה הקנה האמצעי, וכולם מאירים מול הקנה האמצעי...

והנה התחלנו לדבר מקדושת העיניים: כמה צריכים לשמור על העיניים! ואפילו אם יש לך דבר שהוא 'ספק-ספיקא' - ספק ע"ג ספק - תחמיר! אכן, לפי ההלכה יש לפעמים ענין של 'ספק-ספיקא' להקל, אבל בדברים כאלו, שהם בגדר הטומאה הכי חמורה - הַמְּכֻנֶּה בדברי רבינו: "טומאת מת", אבי אבות הטומאה - אפילו אם יש 'ספק-ספק-ספיקא', **אַל תְּהִיֶה שָׁם!**

אדם הולך ברחוב, וישנם שלטי-חוצות של פרסומות וכו' [במקומות שלנו ב"ה אין זה מצוי כ"כ, אבל בעיירות גדולות זה מצוי מאד], וצריכים לדעת שעפ"י רוב רובם-ככולם זו טומאה, זה זבל ותועבה! והנה אדם הולך ברחוב, ויש לפניו כאלו פרסומות ענקיות [למה עושים את זה כזה ענק? כדי לתפוס את עיני האנשים], ואדם חושב: 'אולי יש שם איזה מבצע משתלם?'... [הוא חושב אולי מציעים שם את ה"בית הלבן" בוושינגטון בכמה מאות שקלים...], 'אולי ארוויח מזה שאסתכל?' 'אולי כדאי לי?'... עליו להחליט בעצמו: **אני לא מסתכל בפרסומת הזאת! לא אפסיד כלום מזה שאימנע מהסתכלות רעה - רק ארוויח!** כי הס"מ כבר הכין שם

איזו פרסומת של תועבה, השם ישמור, והוא רק רוצה שתעבור ותראה את זה, **ואדם שיש לו שכל - "מה מעניין אותי?!"...**

וזה תהיה בטוח: אין שם 'גילוי אלקות'! אין שם כרזה ענקית: "אין לנו עצה אחרת אלא רק לחזור תשובה! להתבודד להקב"ה!" - זה לא כתוב שם... **ואכן, כשיבוא משיח בעזרת השם, יהיו כאלו פרסומות גדולות! אבל עכשיו - לא מיניה ולא מקצתיה... זה תועבה המלובשת בכל מיני פרסומות, ועליך להיזהר מזה!**

אז מהי העצה? לא להתחיל אפילו להתעניין בזה! להיות חזק: "זה לא מעניין אותי!"... אתה שם לב שיש בצד הדרך איזו פרסומת כזאת - אתה אפילו לא מתעניין! כלל וכלל! הן באוטובוס, הן ברכב פרטי, לא מעניין אותי!

זה נקרא שאדם **"עֹצֵם עֵינָיו מֵרְאוֹת בְּרָע"** (ישעיה לג, טו); וכי מוכרחים להסתכל על כל דבר?!... כל דבר אדם מוכרח לראות?!... מה יהיה אם לא תסתכל?... יהיה לך רק רווח! ואשרי אדם שבאמת זה לא מעניין אותו, והוא מבקש תמיד: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁאֶזְכֶּה לִרְאוֹת מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ לִרְאוֹת!'**.

אח"כ יש את **קדושת האוזניים**, שאדם יזכה לשמור על האוזניים שלו - **לא מוכרחים לשמוע כל דבר!** הגמרא אומרת (כתובות ה:), שעל האוזן יש את האליה, ועל-ידה יכולין לסתום את האוזן [או להכניס את האצבע באוזן] כדי לא לשמוע דברים אסורים! **אשרי אדם שזוכה לשמוע רק מה שהוא צריך לשמוע!**

מסופר על **הרה"ק רבי נחמן מהורדענקא זי"ע**, שהיתה לו כזאת ברכה, הוא ביקש מהקב"ה שלא ישמע שום דבר שהוא לא צריך לשמוע, ואכן זכה לכך[יד]; **איזו ברכה זו בחיי האדם!** שזה היה ענין הקבצן החרש (סיפו"מ, מעשה י"ג), שבאמת היתה לו שמיעה טובה מאד... וכמו שהוא אמר בסוף: **'אתם חושבים שאני חרש? אני שומע טוב... אבל החסרונות של העולם לא נכנסים באוזן שלי!'...**

כי יכול להיות כזה מצב, שאנשים מדברים וצועקים וכו', אבל יש אחד שהוא בכלל לא שומע כלום... הוא שומע רק קולות וברקים מן השמים... ובאמת ישנם צעקות ודיבורים בטונים גבוהים מאד - ממש כמו תרנגולים... - והוא באמת לא שומע מאומה! לא שהוא שומע, רק מתעלם, אלא אפילו לא מתחברים המילים באוזן שלו! משא"כ אם יהיה איזה דיבור של חיזוק - הוא מיד ישמע... **איזו ברכה עצומה זו!**

ואדם שלא זוכה לזה, הוא תמיד תר ומחפש "מה ההוא אמר, ומה ההיא אמרה" וכו', ומה זה גורם? שעוברים על האיסור החמור של (ויקרא יט, טז) **"לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּיךָ"** - עוברת רכילות מאחד

יד. [סיפור מופלא בעניין זה, עי' בספר "עובדא למעשה", עמוד קפ"ז].

לשני! זה מספר על זה, וזו מספרת על זו, וזה הולך מאחד לשני, עד שכל המקום נעשה גדוד אחד של רכילות ושטויות, השם ישמור... **וזאת בשעה שכל מה שמדברים - לא היה ולא נברא!** הכל היה סתם שטות, וההוא רצה קצת 'אקשן' (זה לא כ"כ 'אקשן' באמת...), והוא חשב איך לייצר איזה סיפור - שההוא עשה לשני כך וכך, וההיא עשתה לשניה, ו'חברא חברא אית ליה', והכל נהיה גדוד אחד גדול של רכילות מאחד לשני... **זאת "קהילה קדושה"?! איפה אנחנו?!...**

ואשרי האדם שזוכה לקצת ישוב הדעת, ולא מעניין אותו כל מה שמדברים - 'תעזוב אותי עם כל השטויות האלו... לא אכפת לי... זה לא מעניין אותי'... וההוא מתפלא: **'זה לא מעניין אותך?'...** - אכן כן, זה לא מעניין אותי!

זו ברכה מיוחדת - שאדם לא ישמע מה שהוא לא צריך לשמוע, ואדרבה! הוא יזכה לשמוע את הקול של הקב"ה בכל דבר, וזוכה לקבל התעוררות מכל מה ששומע; הנה הוא שמע משהו, והוא לוקח מזה מיד לימוד של התחזקות, וכמו שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' נה) על הפסוק (תהלים כח, ט) **"וּנְהַלֵּכְלוֹ כֶּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד"**, שאדם נמצא בהיכל המלך, כל דיבור שהוא שומע - הוא מפרש את זה לכבוד המלך! וכי מישהו יכנס להיכל המלך וידבר בפני המלך נגד המלך בזלזול?... לא יכול להיות... תיכף ומיד שומרי המלך יחסלו אותו... א"כ מוכרח שבהיכל המלך מדברים מכבוד המלך...

אומר רבינו: **אדם שהוא דבוק בהקב"ה, וממילא הוא נמצא תמיד בהיכל המלך, כל דיבור שהוא שומע - זה מכבוד המלך! אם יש לו אוזניים טובות, כל הדיבורים שהוא שומע - הוא מצרף את זה לכבודו של המלך! "מוכרח להיות פה איזה כבוד למלך! לא יכול להיות מישהו יכנס להיכל המלך וכך ידבר"... ולכן כל דבר הוא הופך לכבוד המלך. וזה אדם שיש לו מוח קצת נקי, והוא יודע איך להפוך את כל אלו הדברים לכבוד המלך...**

אח"כ מגיע **קדושת החוטם**, ומה ה"סור מרע" אצל קדושת החוטם? לשמור מכעס! כמה צריכים לשמור ממידת הכעס! זה הניסיון הכי גדול! מוהרא"ש היה תמיד אומר על הפסוק (איכה ד, כ) **"רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ ה'"** - שאת זה יכניס משיח צדקנו בעולם, לשמור מן הכעס והקפידות! כמה אדם צריך את זה כדי לחיות חיים נורמלים - שיהיה לו בית נורמלי! במקום שבכל יום ובכל שעה יהיו מריבות, צעקות, מהפכות - היא אשמה, הוא אשם, איזה חיים זה?!... משא"כ אם אדם זוכה לקנות לעצמו קצת מידת הסבלנות - תישא ותסבול! בסדר, היא אמרה משהו, הוא אמר משהו, מה קרה?!... תשמור על הכעס! תשתוק! תבליג! ואם תעשה ככה - תראה שזה ישקוט לגמרי...

אבל אדם שאין לו שליטה על האף

שלו, ולכן צריכים על זה זהירות יתירה, כי על האף אין כיס... מה הכוונה? על העיניים יש עפעפיים לעוצמן, את האוזן יכולים לסגור, אבל את האף לא יכולים לסגור - הרי אתה צריך לנשום... אתה לא יכול לסתום את האף... מוהרא"ש היה אומר, שזה מה שאמרו חז"ל: **'ביותר צריכים להיזהר במקום שיש חסרון כיס'** - זה האף, שאין עליו כיס, והנה אמרו לו איזו מילה 'לא במקום', והוא כבר מתעצבן ומחזיר...

ומה עשית בזה? גרמת שיהיה יותר גרוע... יש מאמר החכם: **'אני סובל קצת, כדי שלא אצטרך לסבול הרבה'** - קיבלת ביזיון? תסבול קצת, כי אם לא תסבול קצת - תראה שתצטרך לסבול הרבה... כי אם לא תסבול את ה'קצת' של להתאפק ולא להחזיר, ואתה אומר: אני לא אבליג! לא אשתוק! אגיב חזרה! אז תקבל על זה "מָנָה אַחַת אַפַּיִם" חזרה, מה הרווחת?... ככה זה ימשיך עד שיהיה הכל שרוף, ואז אתה בוכה "מה עושים... אין לי שלום בית"... אתה מתחנן: "הצדיק, אני צריך שלום בית... מה יהיה איתי"... **אם היה לך שכל - היית יודע איך לשתוק, ואיך לסבול קצת, והיית חוסך את כל זה!**

הרי עם 'קיר' לא יכולים לריב... אם תנסה לריב עם קיר, לצעוק עליו ולהכות אותו - תפרוץ מריבה? לא! למה? כי הוא שותק! אותו דבר אתה: תעשה שתיקה, ומה יהיה לבסוף? כך היא המציאות: אם אתה תשתוק, פתאום תתבונן: "על מה בכלל אני עושה מריבה?"... ומיד תבקש סליחה, ויהיה שקט, וממשיכים הלאה בשמחה...

זוהי שמירת החוטם, ועי"ז אדם יזכה שיהיה לו ריח טוב, שימצא בכל דב ריח טוב! וכמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ח), שצריכים להכניס ריח טוב באחרים, שזה מה שהצדיקים עושים - הם מכניסים בנו ריח טוב! הנה אדם אין לו ריח טוב - הן ברוחניות והן בגשמיות, וכולו מלוכלך, לא נקי בכלל... והצדיק סובל את זה, ומנסה להוריד ממנו את זה, ושם בו קצת בושם... **ואשרי אדם שמקבל את זה בצורה טובה!**

ואחר כל זאת, אנחנו מגיעים אל ה"קנה האמצעי" - **"פְּ'נֵי הַ'מְנוֹרָה"**, שזה הפה של אדם, **בזה תלוי הכל!** כל הנרות האלו פונים אל הנר האמצעי, למה? כי כדי להגיע לכל הדברים האלו מוכרחים פה חזק! פה קדוש! פה טהור! איך? ע"י שאדם מכניס את הפה שלו בלימוד התורה, בתפילה, בדיבורים טובים!

הרבה שואלים: 'מה המפתח לשלום-בית?' זו התשובה: **שיהיה לך פֶּה טוב! תדברו דיבורים טובים בבית! במקום להגיד ביקורת, טענות ומענות, תגיד איזה מילה טובה!** 'לא, למה אני אגיד?'.... **אדם שיש לו קצת שכל - הוא אומר מילים טובות! תמיד תמצא איזו דרך להגיד מחמאה, מילה טובה, ותראה שיהיה לך שלום בית הכי נפלא!**

הפוסק אומר (משלי כא, כג): **"שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ"** - אתה רוצה להישמר מן הצרות? שמור על הפה שלך! זה מה ששומר את האדם מכל רע!

ואדם שיש לו פֶּה טוב - הוא כמו מגנט! כולם יאהבו אותו! רבינו אומר בספר המידות (אות אהבה, סימן ז): **'כשתחזק את האדם בעבודת השם יתברך, הוא יאהב אותך'**; אשרי אדם שיש לו מילה טובה לכולם -לחברים, בבית - לאשתו ולילדים, עי"ז כולם יאהבו אותו! יהיה לו חיי גן עדן!

הכלל: דיברנו מקדושת העיניים, קדושת האוזניים, קדושת החוטם, ועתה מקדושת הפה, והשאלה היא: איך זוכים להגיע לכל זה? זה לא קל, זו עבודה... צריכים להשקיע... אבל מה המפתח הכללי לזכות לזה? מהו ה'מאסטר' שיפתח לנו? **הפה שלנו!**

ובזה מתורץ השאלה בפסוק, שכתוב: "אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ **שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת**", שואלים כל המפרשים: רש"י אומר, שהכוונה שכולם פונים לכיוון הנר האמצעי, וא"כ היה צ"ל "אל מול פני המנורה יאירו **ששת הנרות**", ומה זה **'שבעת הנרות'**? עפ"י מה שאנחנו לומדים עכשיו מובן מאד: **כי כדי שאדם יזכה לקדושת העיניים, קדושת האוזניים, קדושת החוטם, וגם קדושת הפה בעצמו, שהוא הנר האמצעי - כדי לזכות לכל זה, צריכים את הפה! הפה אולי עדיין לא ברמה הכי גבוהה, אבל אתה אומר: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כָּל כָּךְ מִתְבַּיֵּשׁ, הַפֶּה שֶׁלִּי מְדַבֵּר כָּכָה, וְאֵיפֹה אֲנִי? אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת צַדִּיק, וַאֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת עוֹבֵד ה', אֲנִי רוֹצֶה שְׁלוֹם בַּיִת, אֲנִי רוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְאוּמָן, אֲנִי רוֹצֶה!'... הפה שלך זה המפתח הכללי להגיע אל הכל! ואשרי אדם שיש לו שכל לקבל את זה!**

והנה, לא מזמן גמרנו את **ספירת העומר**, וידוע שכל ימי הספירה הם כנגד מזמור 'למנצח' - שהוא בצורת המנורה; בסידור **"עת רצון"** של מוהרא"ש, זה מופיע דף האחרון, בבחינת **'הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הֶחָתוּם'** - מוהרא"ש רצה כנראה, שאחר כל הפירושים ועניני הסידור וכו', יסתיים בדבר הקדוש הזה: **'למנצח' בצורת המנורה!**

את המזמור הזה אומרים פעמיים ביום - בדרך כלל: בתפילת שחרית - לפני "ברוך שאמר", וכן מי שאומר תיקון חצות - בתיקון לאה. וכמובן, מי שאומר תהלים - זה מזמור ס"ז. והוא בצורה המנורה, למה? לפי דברי רבינו בתורה זו מובן מאד: **כי זה כולל את הכל!**

והנה, לפי מה שדיברנו - כך זה הולך: יש ששה נרות שהם זוגיים, והם בדיוק כצורת המנורה: הפסוק הראשון והפסוק האחרון - אלו שתי העיניים (מצד ימין המנורה ומצד שמאל), כי זה קנה אחד בעצם שיוצא משני הצדדים, והקנה השני זה שתי האוזניים, והשלישי - שהוא יותר

פנימי, אלו שני נקבי החוטם, ובאמת אם מסתכלים בתוך הפסוקים, מוצאים רמזים נפלאים שמקשרים בין הפסוקים לקדושת אותו הנר.

והנה, הקנה האמצעי של המנורה, הוא הפה, ותשמעו דבר נפלא: במזמור 'למנצח' יש ארבעים ותשע תיבות, שאלו הם ארבעים ותשעה ימי העומר [וכמובא בסידורים לכוון בכל יום תיבה אחת (מלבד הפסוק הראשון "למנצח בנגינות מזמור שיר", שהוא כתוב למעלה, ומחולק על הנרות העליונים של המנורה)]. והנה, בפסוק האמצעי, יש ארבעים ותשע אותיות (נזכור את זה לשנה הבאה בעזרת השם, שהקב"ה יתן את החיים והבריאות, ונזכה לספור ספירת העומר), וגם בזה מובא לכוון בכל יום מימי הספירה אות אחת מן הפסוק הזה.

וזה יובן מאד עפ"י הנ"ל, שבתוך הפה כלולים כל הנרות, ועל כן בתוך הפסוק האמצעי - שהוא כנגד הפה, ישנן ארבעים ותשע אותיות המכוונות כנגד כל תיבות מזמור 'למנצח', להורות וללמד שעל-ידי הקנה האמצעי - שהוא "פְּנֵי הַמְּנוֹרָה", עי"ז זוכים להגיע לכל הקדושות של שבעת הנרות - כלל הקנים, ואדם זוכה לבקש בכל יום שהקב"ה יעזרו להגיע לזה, ומתבודד על זה בכל יום!

אמרנו כבר: **אם אדם מכין לעצמו רשימה על מה להתבודד, הוא רואה שיש המון מה לדבר להשם יתברך...** אבל מוהרא"ש היה תמיד אומר: **תתחיל עם שבעת הנרות!** תבקש על עיניים קדושת - לשמור שהעיניים שלך לא יראו דברים לא טובים, שהאוזניים שלך לא ישמעו שטויות, לא תשמע רכילות וכל מיני לשון הרע, החוטם - שתתגבר על הכעס שלך, והפה - שתזכה להכניס את הפה שלך בעבודת השם.

זהו הענין שכל הנרות פונות אל הנר האמצעי - הוא הפה!

ובכל זה רק **התחלנו** את דברי רבינו בתורה זו, אבל הכלל שיוצא מכל זה, שעי"ז זוכים ל**"שפע אלקי"** - ששלהבת הלב תעלה מאיליה! מה הכוונה? רש"י אומר: מה פירוש **"בְּהַעֲלֹתְךָ" אֶת הַנֵּרֹת**? מה קשור פה ענין של **"בהעלותך"**? אומר רש"י: שתהא שלהבת עולה מאיליה; היינו, הכהן צריך לעמוד ולראות שהשלהבת תעלה מאליה. וזה ה**"שפע אלקי"** שאדם זוכה על-ידי שהוא מקדש את שבעת הנרות שלו - הוא תמיד עסוק בזה, עם העיניים שלו עם האוזניים שלו וכו', והוא תמיד מתבודד: **רבש"ע, תעזור לי לקדש אותם!** והוא תמיד עושה חשבון הנפש - אולי ראיתי היום משהו לא טוב ; אולי הסתכלתי במקום לא טוב, והוא מבקש: **רבש"ע, תעזור לי לתקן את זה! שאזכה לעיניים קדושת! אוזניים קדושות! חוטם קדוש! פה קדוש!** הוא תמיד עושה חשבון הנפש על שבעת הנרות - עי"ז הוא יזכה ל"שפע אלקי", המוח שלו יאיר!

שבזה אנחנו חוזרים למה שהתחלנו

בו: "**וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר**" - זה אור המנורה! וכמו שיחזקאל הנביא אומר: "**אַתָּה בֶן אָדָם הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת הַבַּיִת**" - תראה להם את המנורה הזאת, "**וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם**" - הם יקבלו התעוררות! הרי הקב"ה לא צריך מנורה בשבילי אור בשבילו, אלא לעורר אותנו - '**תסתכל שיש פה מנורה! תסתכל ב'ראי', ותראה איך העיניים שלך, והאוזניים שלך, והאף שלך, והפה שלך. ותתקן אותם!**'...

וזה, כמובן, מדבר על רוחניות האיברים, לא שאדם מסתכל על האף הגשמי שלו האם הוא מונח במקום... השם ישמור! מדברים מהפנימיות של הדברים - תסתכל איפה העיניים שלך! **רבינו אומר: אדם מסתכל על הפנים של הצדיק - הוא מקבל התעוררות "איפה אני?! איפה העיניים שלי?!...**

ועל ידי זה יזכה שתהא "**שַׁלְהֶבֶת הַלֵּב עוֹלָה מֵאֵלֶיהָ**" - הלב שלו יתחיל לבעור להקב"ה, ויהיה לו "**שפע אלקי**" - יהיה לך גם שפע גשמי... לא יחסר לך כלום! יהיה לך כסף, כל מה שאתה צריך... הכל! כי מרוחניות נעשה גשמיות!

זה המנורה הטהורה, שנקראת כמה פעמים בלשון התורה: "**הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה**", מכל הכלים של ביהמ"ק היא קיבל כינוי מיוחד של "**הַמְּנֹרָה הַטְּהֹרָה**", כי זה מביא את האדם אל הקדושה!

ופרשת בהעלותך זה זמן מסוגל באמת שאדם יזכה להתעורר לזה מחדש, ולבקש על זה! וכמו שהתחלנו את כל השיחה - שהפרשה הזאת היא כמו "**פְּנֵי הַמְּנוֹרָה**" לכל פרשיות התורה! כי באמת זה פלא: מה נכנס פה ענין המנורה - אחר פרשת נשא? ומה הקשר לכל ההמשך של הפרשה - ענין הלווים ומסעות המחנות וכו'? ואכן רש"י כבר עושה חיבור, ומהו החיבור? שאהרן הכהן היתה לו חלישות הדעת שכל הנשיאים הקריבו את קרבנם, ומה עם שבט לוי? והקב"ה ניחם אותו: אתה תדליק את הנרות!

והלשון במדרש, שהקרבנות של הנשיאים אינם קיימים לעולם, ו"**שלך קיים לעולם**" - העבודה שלך קיים לעולם! שואל הרמב"ן: איך הדלקת המנורה קיימת לעולם? הלא מחורבן ביהמ"ק לא הדליקו את המנורה... מתרץ הרמב"ן שזה רמז להדלקת נרות חנוכה. אבל לפי הלימודים של רבינו זה לימוד לאדם בכל יום ויום: **זה קיים לעולם! זה שייך בכל יום ויום!** אהרן הכהן קיבל כזאת מתנה - להדליק את הנרות, אהרן הכהן הוא "אוהב שלום ורודף שלום", וזה אכן קיים לעולם! **כל יום אתה יכול להדליק את המנורה ולזכות לזה!**

הקב"ה יעזור לנו שנזכה שיאירו לנו החיים, ונאיר לכל העולם כולו, ובקרוב יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com